

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiariam reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 4. Principium 4. Dubia in meliorem partem interpretanda sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Authoritas.

Defumptum est ex l. 6. decret. ult. re. 65. ubi dicitur: In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis. Habetur etiam in reg. 172. & 196. ff. Item in l. si debitor. 10. de pignor. illudque refert Barbosa axiom. 182. cum innuuntur aliis.

Ratio.

Quia, cum nemo præsumatur malus, atque adeo non rem aliquam illegitimè possidere, ipsa ratio dicitur, non esse ipsum de hac sua possessione dejiciendum, donec efficacibus rationibus probetur, rem illam, non ipsi, sed alteri competere.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Eum, qui dubitat, num votum tenuerit, non obligari illo, uti plurimi docent apud Bardi dissect. 6. c. 1. §. 1.

Deducitur 2. Eum, qui dubius est, num commiserit peccatum mortale, non esse obligatum ad illud confitendum. Ita Coninck. d. 7. de pœn. du. 8. Caramuel & alii apud Bardi l. c. 21. p. 4. §. 1. & Dian. p. 4. tr. 3. re 5.

Deducitur 3. Eum, qui dubitat, num vigesimum primum annum attigerit, non teneri Jejunii lege, quia liberus est in possessione. Contrà verò se res habet, si quis dubitans de ætate ad Sacras Ordines requisita, quia præsumptio & possessio est pro Præcepto, uti Laym. Sanch. apud & cum Barbosa l. c. 1. c. 2. sentiunt.

§. IV.

PRINCIPIUM IV.

Dubia in meliorem partem interpretanda sunt.

Sensus.

Hoc est, quando non certò constat, aliquem in Legem

que contra suam obligationem peccasse, semper pro ipsius Innocentia potius, quam pro Delicto pronunciandum est. Quod enim Scriptum est: *Ex fructibus eorum cognoscetis eos*; manifestis dictum est, quæ plerumque non solent bono animo fieri, ut stuprum, Blasphemia, Furta, & Similia, de quibus nobis permittitur judicare.

Authoritas.

Desumptum est ex cap. Estote. 2. de Reg. Juris, ubi illud Venerab. Beda refertur. Item ex le. Proximè. 3. ff. de his, quæ in Testamento delentur; illudque refert, & cum pluribus approbat Barbosa. axiom. 78. n. 1.

Ratio.

Quia in dubio delictum non præsumitur, sed tamen præsumitur aliquis esse bonus, quamdiu non probatur esse delictus, uti ex cap. ult. de Præsumpt. & cap. unic. de Scrutin. faciendis in Ordin. Item ex le. Omni modo. 30. c. de inoffic. Testam. colligitur, illudque refertur, & approbant Canisius & alii in explic. reg. 8. in 6. est enim in Dubio melior Conditiō possidentis Innocentiam.

Praxis.

Hinc deducitur 1. in Dubio, num Matrimonium, Prohibetio, aut Dispensatio sit valida, pro valore standum esse; eò quod in Dubio præsumendum sit pro Valore Actus, uti in le. Quoties in actionibus 12. ff. de Rebus dubiis & le. Quoties in Verb. Oblig. habetur, & tueretur Barbof. axiom. 13. n. 16. cum plurimis Authoribus, additque ex Decio, tantam præsumptionem, quæ oritur propter validitatem Actus, præsumptiones alias præsumptiones vincat.

Deducitur 2. In Dubio, num causa pro Indulgentiis consideranda sufficiens, aut sententia, à Judice lata justa sit; aut qui ad Beneficium electus fuit, idoneus sit; semper pro Innocentia, justitia, idoneitate pronunciandum esse, eò quod in Dubio præsumatur id factum, quod erat de Jure faciendum, uti in argum. text. in le. quædam mulier 77. ff. de rei vindicat. refertur, & à Doctoribus communiter approbari testatur P. Barbosa in thes. Indulg. p. 1. n. 95. & meritò; quia neque præsumi

fumi prudenter potest, Superiorem ea nescivisse, quæ scire ei officio debebat; nec cogitari justè, quòd ea, quæ necessitas in tali dispositione observanda cognoverat, temerè aut malitiosè omittere voluerit.

Deducitur 3. Scrupulosum, qui dubitat, num confiteatur in grave Peccatum, posse se resolvere, quòd non confiteatur, uti ex communi docet Busenbaum l. 1. tr. 1. c. 3. resp. 4. nominatim Azor, Sanch. Vasq. Filliut. & alii asserentes, tales non debete quidquam judicare esse Peccatum mortale, nisi certò sciat.

§. V.

PRINCIPIUM V.

In dubio tutior pars est eligenda.

Sensus.

Hoc est, quando agitur de damno gravi proprio aut alieno avertendo, aut magno bono procurando, semper tutior pars est eligenda, per quam certius illud malum removeretur, aut bonum desideratum obtinetur. Non autem procedit hoc axioma in casu, quo utraque Pars Probabilitatis limites non egredietur, tunc enim cum alterutram partem sequi sine peccato liceat, absque gravi damno aut boni grandis jactura, non potest voluntas ullum ex alterutra sententiâ practica periculum timere.

Authoritas.

Desumptum est ex cap. Juvenis. 2. de Sponsal. & cap. de audientiam 12. de homicid. Item ex cap. si quis autem de pœn. dist. 7. ubi dicitur: *Tene certum, & dimitte incertum.* Habetur etiam in Jure Civili. §. Curare 33. Instit. de actio. Item sc. si fuerit 10. ff. de rebus dub. illudque refert, & defendit Barbosa axiom. 78. n. 2. cum Vasq. Sanch. Sayro. Salas & pluribus aliis.

Ratio.

Quia hoc ipso, quòd Natura & Ratio dicunt, omne magis periculum fugiendum esse, dictabit etiam minus Periculum (quod